

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an 20 cor.

pe 1/2 an 10 "

pe 1/4 an 5 "

pe o lună 2 "

N-ri de Duminecă pe an

4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 508.

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA

NUMER DE DUMINECĂ.

Nr. 4.

Li-s'a înfundat...

Păcătoșilor, cari sub cuvânt că-l învață pe sătenii nostri la *socidism*, au umplut capetele Românilor lesne crezătorii cu câte sfruntate neadevăruri toate, numai ca să le poată înșela bănișorii cu greu agonosiți, li-s'a înfundat, în sfârșit Stăpânirea, care credea că Ovrefașii venețici să-l desbina pe sătenii nostri de frunțași și astfel o să poată face cu toți ceea-ce vrea, a văzut că lucrurile ies pe dos. Sătenii români, cărora pentru a-i ademeni, socialiștii ovrei li-au vorbit de *pământ*, au luat lucrurile în serios, după cum au crezut și aceea, că dare de aia nu se plătește, pentru-că așa au hotărât — socialiștii, ear la oaste nu se ia, pentru-că socialiștii nu mai vor să știe de — Impăratul... Prin unele locuri s'au dus deci la casa satului și cu sila au scos pe notar la câmp, să le împartă pământul *domnilor*. Și fiind-că poverile-s multe și bietul Român abea le mai îndură, dar mai ales pentru-că țeranul prinde curajul când vorba e să câștige pământ, s'a mai întemplat și aceea, că zadarnic s'a dus la fața locului chiar vicșpanul, să-l lumineze, ei, necăjiți cum sunt, nu mai vor să audă de stăpânire, ci stau cu pieptul deschis în fața suliișelor geandarmerești, așa că numai trimițându-se oaste asupra satelor, s'a putut face ordinașia...

Ce o fi când stăpânirea *va trebui să strângă acum dare pe două ani d'odată* și

când asupra poporului săracit și înverșunat se vor trimite «*execvenții*», își poate închipui ori-și-cine.

Pe cei din fruntea comitatului l-a cuprins teama d'acum. Au scris deci întâiului sfetnic al M. Sale că nu mai birue cu sătenii îndârjiți de învățăturile socialiste, și astfel mai alaltăieri Tisza o spuse rupt ales: a dat poruncă fișpanilor să *se pună capăt adunărilor socialiste* și d'aci încolo ne și putem aștepta, ca satele noastre să fie cruțate de acei Vintură-Țeara, cari pentru bani bunii cutreerău văi și dealuri, împrăștiind pretutindenii, nu ceea-ce cu toții zicem și noi că e bine să cerem: drept de alegere, scărișarea dărilor, slujbași blânzi cu poporul și unde *statul* are pământ, să-l vîndă ori să-l arendeze poporului, ci acei păcătoși au vorbit împotriva sfintei noastre biserici, fiind ei Jidovi cari nu cred în Cristos, au vorbit împotriva preoșilor, și-au umplut capetele celor fără cunoștință de carte cu tot felul de minciuni și povești.

Se va pune deci ca să «apostolii» atâtor Perde-Vară și domnișorii să treabă să stea la «*scriș*» și «*scriș*» și d'aceia calle fără lucru vor trebui să-și caute de treabă... De prin sate au fost înțărcați!

Li s'a înfundat cu — apostolia...

Li-s'a înfundat însă și celor cari deși la putere, n'au știut să cântărească bine lucrurile. Prin sate adică, în urma uneltirilor socialiste privite de stăpânire printre degete, oamenii sunt atât de întăritați, în cât la

Bătania de pildă, *Ungurii* socialiști, cărora nu li s'a îngăduit să țină adunare, au lipit pe zidurile caselor tipăriturii în cari li se spunea hingherilor (șinteri) să dea la cap domnilor, ear nu cănilor!... Ear la *Talpoș* Românii au scos cu sila pe notar din casa satului, la *Șiclău* notarul a scăpat numai fugind pe fereastră.

Noi știam dinainte că aici au să ajungă lucrurile. D'aceia, dela început am spus fraților nostri să *nu-și facă de lucru* cu trași-impinșii socialiști, nici să asculte de flecăriile acestora, că numai necaz o să pățească, pentru-că lege nu-i și nici va face cine-va în virtutea căreia s'eracii să poată lua cu sila pământul celor bogăți. Cu atât mai puțin se poate ține o țeară fără oaste și fără bani. I-am lămurit d'asemeni, că numai cearta deputașilor din Dietă, ear nu socialiștii, împedecă strângerea dărilor și recrutările... Domnișii din Dietă se vor înțelege însă la urma urmelor, și dare și cătane va trebui să dea teara!

Și mulți Români ni-au și ascultat, așa că au plătit dare și de bunăvoie s'au dus la «*scagn*» Măjestății Sale. Ear cei cari nu ni-au ascultat, au pășit-o rău. De pildă cei din *Talpoș*, pe capu cărora s'a trimis oștire. Parcă nu erau ei destul de s'eraci, ci a trebuit să-și facă de cap, să li se ia și suba pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu șederea acolo a ostașilor.

Sfătuim ș'acum pe sătenii nostri să nu mai asculte de acei așa ziși «*frunțași socialiști*», nici să sară în foc când aceia x va

Printre gânduri.

— Te știam de mică... Ne plăcea atât de mult împreună... Toată ziua de vară, până seara, o petreceam la voi, în vecini... Mă învățam să-ți admir dulce rizetorii ochi, și, în mijlocul copilăreștilor doruri și distracții, zi de zi mă încălzeam de neprefăcuta-ți bucurie cu care mă așteptai... Mă învățam a te dori mai mult de cât desmierdătorul glas al mamei, uitam alintările de pe brațele tatălui, și în locul acestora, mă legănam în gândul de a fi pururea în apropierea ta, pururea... Și-mi cădea mai bine asta de cât mi de sărutări de mamă... Era prietenia și, neștiind, te iubeam!...

...Și creșteam de-opotrivă amendoii... și cu noi, pe întrecute, dorul revederii și al strîngerii de mână... Invățasem împreună a ne ceti gândurile fără vorbă și tremur de gene, și cu durerea muribundului așteptam zorirea lumii cu blândețe ei raze, dela Cel Sfânt din ceriuri, cu cari să ne acopere, să ne sfințească prietenia și nevinovata iubire...

... De-opotrivă creșteam noi, și cu noi — prietenia și iubirea... până ce ajunseși fată mare... De tine-mi-e legat primul «*te iubesc*» — mie mi-ai zis primul «*nu mă uita*»;... prima îmbrățișare, primul sărut... primele nopți de neliniște, primele visuri de fericire — mie de tine, ție de mine — ni-au fost legate...

Și azi, o viață întreagă chiar, voi fi stăpânit de amintirea și farmecul acelor clipe, primele clipe de fericire cu cari tu îmi cutremurăși ființa...

... Ear' azi, ah, mi-e partea numai amintirea acelor fericitoare clipe...

Până când oare, tortura lor, blăstemul lor?

— Te salut din toată inima, dragă prietenă!.. Nu m'aude! Oare sufletul ei, senin și curat ca stropul de rouă din zorii, e transpus în lumii nouă pe aripile visurilor ei de fecioară, ori se prefăce numai, ca alte dăți?... Uit-te, ce frumoasă-i! Parcă privește cu ochii întredeschiiși în calea unui Făt-frumos din basmuri — așa își mișcă de cu «*vino încoaci*» acele buzișoare ce se întrec cu purpurul...

Milă-mi-e și de păcat mă tem s'o deștept; trăiască-și visul fericitor... Dorm și florile în grădină — și floare ești și tu, regină a florilor! Florile în jurul tău sunt mândre de tine stăpâna lor și, dormind tu, ele șăgalnice povestesc de farmecile tale blândului zefir... Și el, zefirul, ca mine, orb și utăta frumseță, desface-s'ar de firea sa, de ușor ametoarele aripi, numai ca să poată rămâne sclav la picioarele tale... ca mine!

Mă perd în gânduri... Nu știu, să admir mai mult oare încântătoarea natură ce te încunjură și frumosul tău chip, peste care s'a revărsat focul învăpăiatei tale inimii, — ori să invidiez acel term de lac ce adăpostește o comoară, neprețuit de scumpă, cum numai tu ești?!...

Să plec — și razele, veștede de căldura stăpânului tău, s'au plecat sfioase la o parte, căci bușorii din obrajii tăi le-a întrecut... să plec dar... Nam venit să-ți turbur somnul... Somnuri dulci!...

Așa și numai așa, în natură și cum firea ta dat să fii — sunteți frumoase voi, femeii!

să rivalizați cu natura — să fii culmea perfecțiunii în natură!...

Și tu, dragă prietenă, de-ai înțelege rostul acestei frumseți și de-ai ști nu ți-ai schimba-o pe — cea din-saloon...

Păcat să nu te văd odată, dragă, încet și pe furis, așa cum ești, ademenitor de dulce ca prima iubire... Să cred ce ved? ... Tot ea-i? Da. S'a deșteptat? Ori doar numai s'a prefăcut că doarme? Măiastră 'n prefăcătorie, tu... Să-ți vezi de drum, băete!...

Povestea-i veche — d'odată cu femeia... Te faci, copilă, că nu 'nțelegi: Când el îți plânge tu-i rizi în față; de-ți cere drumul, mai strîns îl legi; de-ți cere milă, te faci sumeață... Nu totdeauna e dat a stărni și a-și înțelege iubirea!... Ea azi, băete, mai preferă a-ți spori durerea și a se legăna în brațele blândului zefir decât...

O, și câți zefiri mai sunt, și umblă în frac, în clac și în lac...

Ei, și-apoi zefir și zefir: tot una fac — o lină și singură adiare li-e rostul, și nesfârșit și fără întoarcere li-e drumul... Tu nu înțelegi cuvântul asta, copilă, cum și mie-mi mărește durerea... Adio, adio!...

— De unde-mi răsăriși în cale tu?!... A, te înțeleg acum, și te înțeleg în măsura, în care «*un nu știu ce și un nu știu cum*» mă prinde în fața ta... Și cum nu? O viață nu mi-ar fi destul să admir și numai cele două șire de mărgăritare dintre buzele-ți întredeschise... simt că mă pironeste în loc, scăpărătoarea privire a ochilor tăi, mai negrii de cât toate păcatele lumii la un loc... De ce-mi eșiși în drum? Prea ești nerăbdătoare,

povații să se ridice împotriva slujbașilor stăpânirii, căci dacă vor ajunge în necaz, nu ovreiașii acela îi vor scăpa, ci vor trebui să rabde cum rabdă toți căți n'au ascultat frățeștile noastre povești.

Russu Șirianu.

Alegerea dela Nădlac.

Peste două-trei zile se așteaptă numirea de fișpan la Sătmar alui Kristóffy József, deputat al Nădlacului. Prin urmare, peste câte-va săptămâni frații noștri din cercul Nădlacului, Români bogăți și aleși, vor fi chemați la o nouă alegere.

După-cum am spus, *singuri* Români n'ar putea alege pe cine vor, de oare-ce ei deși sunt stăpâni peste trei comune fruntașe (Nădlacul, Șetinul și Cenadul, — va să zică peste 15.000 suflete) — n'ar putea răsbi împotriva Ungurilor, stăpâni pe sate mai multe. În înțelegere cu Slovaci însă, ei pot decide, căci dacă Români sa vor înțelege cu Slovaci, candidatul kossuthist ori de al guvernului nici n'are ce să caute p'acolo.

Ear înțelegerea aceasta, noi așa știm, nu va fi tocmai greu de pus la cale. Pentru-că dacă în trecut ei au putut să lupte împreună pentru un om de al stăpânirii, căci dl Kristóffy cu voturi românești și slovacești s'a ales, e mai presc încă să cadă la înțelegere asupra unui candidat naționalist, fie că ar fi Român fie că ar fi Slovac acest candidat.

Și sunt datorii s-o facă aceasta nu numai pentru *cinstea națională*, dar chiar și înspre folosul lor deosebit ar fi aceasta. Eată de ce: altfel vor vorbi oamenii stăpânirii și cu Slovaci și cu Români, când vor simți că Slovaci și Români au putere și că pun umăr la umăr știu să ducă la îndeplinire lucruri și peste voința și dorința stăpânirii. Trebuie să înțeleagă odată toți Români, că pentru frumsețea ochilor noștri nici o stăpânire n'are s'alerge după noi. Când vom ști să ne arătăm însă tari cel puțin la prilejuri însemnate, cum sunt alegerile, vrând nevrând va trebui să țină socoteala de noi.

După știrile ce avem dela fața locului, unde a umblat chiar redactorul foii noastre, așa știm că frații din Nădlac sunt în deplină înțelegere a acestor lucruri și că nici nu au alt dor mai mare de cât să dovedească pe d'oparte că toți sunt una, pe de altă parte că știu să lupte așa cum cere *cinstea națională și mintea cea bună a Românului*.

Le va fi cu atât mai ușor să lupte așa, cu cât ei și în Nădlac și în celelalte două comune, sunt una și nedespărțiți. Chiar dacă au fost ici colo neînțelegeri (în afaceri bisericesti ori de bancă de pildă), spre lauda lor fie zis, au fost de mult netezite și azi stau ca un singur om, gata de luptă... Numai până se pornesc lucrurile pot să fie șovăieli, odată intrați însă în foc, ei n'au să-și peardă cumpătul ci vor face cum va fi mai bine.

Un lucru vor înțelege și Români și Slovaci: că au prilejul fericit să intruzeze gândirile ce pe fruntașii celor două neamuri i-a frământat încă la 1895, când în *congresul naționalităților* dela Budapesta, Români, Slovaci și Sârbi au jurat să lupte împreună, și să-i convingă pe Unguri, că bine numai atunci poate fi în țară, când legea pentru toți d'opotrivă va fi cinstită, când stăpânirea ungurească va ține socoteala și de drepturile celorlalte neamuri.

Va fi o alegere istorică cea dela Nădlac dacă Români și Slovaci vor cumveni o luptă în deplină înțelegere. Ș'anume nu numai pentru-că astfel dau semne de viață viguroasă, dar pentru-că fiind Nădlacul singurul cerc unde Români și Slovaci trăiesc împreună ei vor da dovezi de înaltă înțelepciune politică folosind și acest singur prilej într-o dovadă, că sunt una cu fruntașii lor. În 1895 au hotărât ca mai ales la luptă, Slovaci și Român să meargă alături!

Așa să-i ajute Dumnezeu.

RETRAGEREA PAPEI.

Paris, 28 Ianuarie. „Journal“, care în afaceri din Italia și mai ales din Vatican, are în totdeauna știri întemeiate, aduce vestea sențională că Papa s'a hotărât să se retragă, de-

misionând din înaltul scaun apostolesc la care fusese ales. Aceasta pentru-că colegiul cardinalilor ar fi decis ca Papa să subscrie o bulă prin care să se desființeze dreptul (prin obicei) Austriei de a putea exercita veto (împotrivire) cu privire la persoana ce ar fi să se aleagă Papa. Austria s'a împotrivit adică să fie ales Lampolla și numai astfel sortii au căzut pe fostul patriarh al Veneției, Pius X.

Tulburări socialiste.

Resvrătirea dela Șiclau și Toracul-Mare. — Uneșirile — socialiste. — Notari urgisiți.

Privitor la resvrătirile pricinuite de unelțirile socialiste în aceste din urmă zile, eată ce aflăm:

Fibirăul a stat până Marți seara în Șiclau, ear' Mercuri dimineața a sosit la Arad și a adus la cunoștință vicișpanului Dr. Dálnoki Nagy Lajos, cele petrecute. Această înștiințare vicișpanul a înaintat-o la ministrul de interne.

Cea mai grea chestiune e acum ce să fie cu notarul, căci sunt temeri, că până când nu-l vor înțepărta din comună, nu se vor potoli oamenii. Și aici întocmai ca în Talpoș, resvrățiții cer capul notarului.

De când s'a depărtat din Șiclau protopretorele Nicolae Mladin, a rămas să comande giandarmeria sergentul Sarkadi. Casa comunală e mereu încungiurată de giandarmi, și acestui fapt se poate mulțumi, că lucrările publice, deși nu în măsura obiceiuită, dar totuși nu-s stângenite. Locuitorii comunei în general sunt liniștiți, căci pe străzi umblă mereu giandarmii, și unde găsesc o grupă și numai din trei oameni, îndată îi provoacă să se împrăstie.

Deocamdată nu sunt temeri de tulburări mai mari, căci se sperează cumcă spiritele agitate se vor potoli în scurtă vreme. Asta o dovedește și fapul că fibirăul, Nicolae Mladin, n'a cerut încă dela vicișpanul miliție, deși notarul Horvath Gyula a stăruit telegrafic să se trimită soldații. Vicișpanul deocamdată, până nu va lua măsuri ministrul de interne, sau până nu se vo-

unde te duci? Ian rămâi, rămâi la mine!... Te așteaptă? Se usucă, se stinge de dorul tău? O știu, o știu de pe mine!... Grăbește dar... La revedere!...

Sărmanul, nepriceput!... „Ei“ din zilele vieții și-ar da, din suflet și-ar rumpe pentru „ea“ și pentru zimbetul „ei“, ear „ea“?... „Ea fericite“ o lume întreagă cu grația ei... Și oare simte l, ori de pe buze-i numai?... Se poate oare cazul ultim?...

O vèzui... „și gropițe face în colțul neigășei sale guri, și la degetele mânei și la ori-ce încheieturi“... O ispită-i, ce se înalță din călcăie să-ți ajungă pân' la gură... oare și țil și mie... și altuia?

Variatio!... Mă turbur la gândul „ei“! Iar „ea“ — ce-ți pasă ție, chip de lut?... Weib, Weib! Dein Name ist Unbeständigkeit!...

— Dar ție, tu grație ntrupată, ce-ți vom zice? Zice-ți-voi cu cel mai dragostos rege al vechimei iubitei sale: „Un rege e încătușat în buclele tale“... Dar acela a fost rege și poet... eu nici una, nici alta. Nu am nici diadema împărătească să te îmbodobesc, nici măcar lira, să te cânt... Tu covârșești tot ce poate aștepta un simplu muritor îndurerat... N'am nici măcar dreptul a gândi la tine... Rămâi cu bine... Alta-ți e calea, și alta 'mi-e calea!...

Cum s'ar și potrivi seninătatea sufletului tău și vâpaia inimei tale lâng'un bulgăr de zăpadă?... M'ăș topi lângă caldul sinului tău, poate, 'nainte de a înțelege farmecul vieții... (Va urma).

Poesii populare.

Culese de Mihail Eminescu.

Frunză verde de alună,
Sara 'n codru, ici pe lună,
Mi se plimbă un voinicel
Cu cojocul contrașel
Cu cujma neagră de miel,
Se plimbă încetișor,
Cu pasul lui cel ușor
Și-a ajuns la Cucul mare
Care veni cătră vale.
La tulpina nucului,
Cântă mama cucului,
Așa cântă de frumos
De se pleacă crengile 'n jos
Da nu cânta mama cucului
Ci mândruța smeului
În valea nucului.
„Frunzuliță busuioc,
M'o scâldat mama 'n apă de foc
Să rămân fără noroc,
M'o scâldat în apă de spini
Să rămân printre străini;
M'o scâldat în apă de iaz
Să fiu în lume de necaz;
M'o scâldat în apă de surcele
Să trăiesc în lume cu jele“.
Și voinicu o auzia,
Inima îi se rupia
Și la dînsa alerga
Și în hrațe o lua.
Paloșul el și-l scotea
Pe smeu bucăți tăia,

Și pe dînsa o lua
Și foarte bine trăia.

Și acasă sosiam
O cârticică gășiam
Cârticica o spârgiam
De bănat mai că pocniam.
Apoi mă luaș pe cale,
Pe o cale lungă tare,
Și la vamă ajunsei
Și către vameș ziseiu:
— Hei podariu, podariu de vams
Am să fac cu tine samă.
Cătu-i prețul podului?
— „Prețul podului e mare
Dela tin' nu cer parate
Num'o țir de gurișoară
Dai-mi, dalbă fetișoară.
— „Cât am venit din Bănat
Gură la mine n'am dat,
Ș'oiu merge pân'la Ciaba
Gură la mine uo'iu da.
Mai bine m'oi desculța
Și prin apă m'oi băga:
De mi-a fi peirea'n apă,
Intra ei urită matecă
Trageți toate clopotele
În toate sătuțele,
C'a perit fată fecioară
Petr'un pic de gurișoară,
Să-i meargă vestea în țară.

„cu toată cinstea îngropat de viu de prietenii săi“.

Maî erau în cutie trei șobolani, patru șopîrle, două broaște țestoase, vre-o douăzeci de melci, fără a mai pune la socoteală un număr mare de insecte și de păiajeni.

Emoțiunea, petrecerea atâtor ceasuri oribile sub pământ, aerul curat și lumina mare făcure pe James Bernard să-și piarză cunoștința: în urmă fu apucat de friguri, complicate cu delir.

În sfîrșit, a cincea zi, venindu-și în fire, putu să istorisească magistratilor aventura sa, sau mai bine aventurile sale.

— Acum doi-spre-zece ani, — zise el, — eram la Washington, — făcure cunosință cu un bătrân german numit Mayer, vedure, în vîrstă de șaptezeci-și-cinci de ani și capure unei familii numeroase.

„Mayer murind sărac, peste câte-va ceasuri, rudele lui veniră să mă roage să fac cu cheltuelile de înmormîntare și să cumpăr pământul pentru groapa lui.“

„Pe drept sau pe nedrept, crezure că trebuie să refuz și moș Mayer fu îngropat în groapa comună.“

„A doua zi după înmormîntare, cei mai în vîrstă dintre descendenții săi, veniră la mine când se înoptă; și, cu un ton solemn, îmi spusere această frasă simplă, al cărei înțeles îmi scapă atunci, dar pe care am înțeles-o în urmă.“

— N'au vrut să te ocupi de înmormîntarea lui moș Mayer; dar, în schimb, ne jurăm pe dracu să ne ocupăm de a ta, chiar dacă ar trebui să cheltuim de o mie de ori mai mult decăt îți ceream!“

„Cinci ani trecure fără să mai fi auzit de ei. Se ocupau să facă avere ca să puie în practică amenințarea. Îndată ce avură destul bani, mi arătară, într'o seară de Octomvrie, că se gândeau mereu la mine.“

„Stam atunci la Roswell, în Colorado, și mă pusesem, în spre seară, să admir apusul soarelui, când trei oameni mascați mă înhățară, mă legară și mă duseră într'o pădure deasă.“

„Aci mă învăliră într'un lîntoliu, mă așezară într'un cosciug de o dimensiune mare; apoi, înoptându-se, plecară să mă înmormînteze, în cimitirul din Rosewell, într'un cosciug deșus chiar în ziua aceea.“

„În clipa în care prima lopată de pământ căzu pe cosciugul meu, auzii foarte bine aceste vorbe, al căror sunet deșteptă în mine amintirea faptelor trecute:“

— Adu-ți aminte de moș Mayer, care n'a avut decăt groapa comună. Tu ești mai bine îngropat ca el!“

„Mi-ar fi cu nepntință să vă spuî ceea-ce s'a petrecut într'o clipă în creerul meu.“

„Crezusem că sunt niște bandiți cari mă sefestraseră ca să fiu răscumpărat pentru o sumă mare“

„Dar când îmi cunoscură soarta, mă cuprinsere o așa spaimă că leșinai.“

„Când îmi veniră în fire, pentru-că îmi era foarte cald, mă folosi-î de lărgimea cosciugului, ca să-mi scap fruntea și ochii de lîntoliu.“

„O surpriză! O vie lumină inunda interiorul cutiei, venind dela o lampă mică electrică.“

„Surpriză veselă la început, dar dureroasă pe urmă! Grija asta să-mi lumineze ultima locuință nu era de căt o rafinare de cruzime. Din nenorocire, chipul după-cum aparatul era așezat și după-cum eu eram legat nu-mi dau voie să mă scap de lumina blestămată.“

„Aceasta nu era nimic pe lângă o altă agravare a supliciului meu.“

„Minunat că nu fusesem încă asfixiat în câte-va ceasuri de locuință într'un locaș așa de strâmt, început să mă gândesc. Atunci, simții un fel de senzație de aer curat și, în sfîrșit, la intervale, o picătură de apă cădea pe fruntea mea.“

„Pricepură că dușmanii mei îmi puseseră cosciugul în comunicațiune cu aerul din afară printr'un tub.“

„Încercai mai întâi să fac să fiu auzit prin țipete; dar, fiind-că eram bine încredințat că fusesem îngropat în singurătatea munților, în cetaș cu strigătul. Încercai apoi ca să mor prin lipsa de aer, închizend orificiul tubului; dar dispozițiunea legăturilor mele îmi interzise această „speranță“ supremă.“

„Atunci mă încredințai că eram condamnat a mor de foame, de groază și poate de neouinie în adâncimele pământului.“

„Paznicul cimitirului din Roswell primi o scrisoare prin care era vestit că un om era îngropat de viu în cutare loc, și îl ruga să-î dea ajutor.“

„Peste două ceasuri dela înștiințarea asta, eram liber: dar infernalii mei dușmanii nu mă scăpaseră dela moarte de căt ca să poată, în viitor, să reînnoiască și să varieze răsbunarea lor prin înmormîntare.“

Ingropat pentru a doua-ora.

„Toate cercetările justiției, ca să dea de dușmanii mei, fură zadarnice. Crezure că alde Mayer nu se mai gândeau la mine. Cu toate astea, spre mai mare siguranță, făcure o călătorie de două ani în Orient.“

„Pe când intram în Europa prin Rusia, fui atacat într'o seară, în apropiere de Nijni-Novgorod, de patru oameni.“

„Ei mă puseră într'un fel de cosciug, care se afla în fundul unei căruțe oprită în marginea drumului, apoi mă vîrîră în grabă sub fânul unei clăi de pe câmp.“

„Steaua mea cea bună vru ca, peste noapte, un drumeț să treacă din întemplieră pe acolo și să-mi auză țipetele desperate. Fui scos din cosciug pe jumătate asfixiat. De astă-dată, mă gândii serios la sinucidere, și nu mă scapă de căt dragostea unei tinere Alsaciene, pe care faima aventurilor mele o atrase la mine și pe care mi o făcure nevastă, ca să mă leg de viață.“

„Cu toate acestea, consolațiunea aceasta îmi lipsi în curend. Peste șase luni, nevasta mea muri la Constantinopol, unde ne așezaserăm, în niște împrejurări așa de neexplicate pentru ca de îndată să recunosc mâna dușmanilor mei.“

„În sfîrșit, mă întorsei în Statele-Unite prin America-de-Sud, după-ce am străbătut pe jos, fără escortă, riscându-mi de două-zeci de ori viața, singurătatea munților și sălbăciunea pădurilor.“

„Cu totul sigur că următorii mei mi-au perdut urma, mă desfigură pe căt putui modificându-mi tunsoarea pe alai, răbarba și lăsând să-mi crească mustața. Luaî un alt nume, Acton Z. Parkinson, și pentru ca să depărtez ori-ce bănuială, mă apucaî, eu bogat, să cultiv o mică țarină pe care am cumpărat-o aci în apropiere.“

„Zadarnice precauțiunî! Evenimentul care vă reunește astăzi la căpătâiul meu vă dovedește, că nenorocirile mele nu vor avea sfîrșit și că, de multe-ori încă poate, până ce îmi voi perde mintea, o să fiu coborît în mormînt, pe când voci foarte bine cunoscute îmi vor repeta earășî: „Adu-ți aminte de moș Mayer!“

În urma acestora, sormanul Bernard început să aiureze și e acum în tratament într'un azil de alienați. Să mărturisim că a avut capul prea tare de n'a intrat pân'acum!

PETRECERİ.

Petrecerea din Nădlac. Reuniunea de cetire și cântări a meseriașilor români din Nădlac a aranjat în 17 Ianuarie 1904 un concert împreunat cu petrecere de joc. Intratele au fost de 392 cor. din cari subtrăgându-se spesele cu suma de 152 coroane 48 fileri rămâne venit curat 239 coroane 52 fileri.

La aceasta petrecere au binevoit a contribui cu sume peste taxă, între alții următorii Domni: Magnific. Sa Emil Tomka inginer (din Arad) 10 cor., Dr. Nestor Oprean advocat (St.-Nicolau-mare) 8 cor., Nusbaum Izsó (Sietin) 5 cor., Dr. Iulian Chicin 2 cor. 80 fil., Fridrich Mör 2 cor. 40 fil., Könyves Samu 2 cor. 20 fil., Dr. Nicolau Oncu (Arad 2 cor., Dr. Ghebeles (Pecica) 2 cor., Ștefan Faur 2 cor., Alexandru Mărginean 2 cor., Nicolau Chicin preot, 1 cor., 80 fil., etc.

Primească prin aceasta toți marinimoșii conbuenți cele mai sincere mulțumite din partea Comitetului Reuniunei. Ștefan Faur.

Petrecere cu dans se va arangia în Brad, hotel „Central“ la 1/14 Februarie 1904, în favorul „fondului elevilor morboși dela gimnasiul român gr. or. din Brad.“ Prețul de intrare: pentru familie 4 cor., de persoană 2 cor. Începutul la 8

ore seara. Suprasolvirile sunt a se adresa direcțiunei gimnasiale și se vor cuita publice și în programa gimnasiului pe 1903/4.

Comitetul aranjator
Corpul profesoral.

Petrecerea din Rășnov. Cu data de 8/20 Ianuarie ni scrie:

„Dați-mi voe, ca în mult prețuita D-Voastră foaie, — care este cea mai plăcută și cea mai cu drag cetită pe la noi, — să viu a vă face un fidel raport despre petrecerea cu joc, arangiată în seara de Bobotează, de „Societatea română de lectură din Rășnov.“ Petrecere care cu atât mai mult trebuie scoasă la iveală, cu căt la noi în comună avem doi proți și șase învățatori, toți tineri, și cari toți la olaltă n'au putut înjgheba cevași, pe cum vedem în alte comune, unde poate este un preot, unu, doi sau cel mult trei învățatori și cetim rapoarte despre petreceri cu joc împreunate cu declamațiunî, cântări (coruri) și teatru, cari de regulă promovează în popor simțul moral și estetic. A trebuit decî ca „Societatea de lectură“ — care în urma indiferențismului chiar și a Dlor proți și învățatori, trebuie să lupte cu multe neajunsuri, — să vină și să ofere poporului din comună câte-va momente plăcute și de distracție.“

Și cu toate aceste neajunsuri petrecerea a succes peste așteptare, și mândru poate fi harnicul și zelosul învățator Dl președinte al „Societății de lectură“ Romul Cristolovean, și neobositul ei cassar Dl George Ilie, la a căror inițiativă s'a arangiat acea petrecere.

Îți era mai mare dragul, și inima ți se umplea de o veselie și bucurie nespuse, privind le svelții nostri tineri și la frumoasele fetițe în pitorescul lor costum național, importat din România, prinși în joc și ca vrăjii săltând în admirabilele noastre jocuri naționale. Ear de pe fețele părinților de prin prejur — în aceste vremuri grele în cari trăim — vedeai cum se transpiră bucuria și mulțumirea, vedeai cum pe câte-va momente au dat uitării grijile și necasurile, remintindu-și parcă de vremurile trecute mai fericite. —

Ciasul înaintase binișor, când de-odată întu în sală 12 ficioi ca 12 brazî, sub conducerea vișfului lor R. Cristolovean, — cari destul de binișor jucară frumoasele jocuri: Călușorul de Brașov; bătuta; călășorul dela Blaj și sërba, — admirați mai cu seamă de străini, căci am auz cum Dl comisar Drotlef cu cunoscute-î afabilitate felicitând pe vetaful, a zis: Zău Sasile noastre n pote faci așa ceva frumos!“

Și Năczi sumeș și mândru din firea-î țighească anunță din clarinet: pauza, de pomeni d somn și pe tovarășul său Pisiou. — Ear duj aceea joc până în zorile albe.“

NOUȚĂȚI.

ARAD, 16/29 Ianuarie 1904.

— Kristóffy Jozsef, deputatul Nădlacului după cum anunță „M. T. I.“, avend în vedere, numirea sa de fișpan al Sătmarului, care căt de curînd se va și publica, a abzis din delegați. În locul său va fi chemat membrul suplent în delegați contele Bethlen Balázs.

— Pichler Gyözö, cunoscutul deputat 48-ist, a murit într'un hotel din Viena, unde s'a dus ca să-și caute de sănătate.

Ziarele maghiare îi scriu lungi panegirice, deși nefericitul era, s'ar putea zice, celebritate tristă a vieții publice maghiare.

Numele i-a ajuns pe aripele faimei, întâia dată la alegerile generale din 1896, când candidase cu program kossuthist în cercul Kölesd. Ingeniositatea, care l-a ajutat de s'a și ales, fără nici un ban, i-a făcut numele celebru. S'ar putea zice că în asta și consistă meritul vieții lui, d'a fi ridicat apucăturile cortezesti la adevărată perfecție de artă.

A rămas îndeosebi proverbială fraza, care multă vreme va grijii să nu-i-se uite numele:

„Pichler, Pichler vigyázz Magyarországra.“
Într'un sat unguresc din cercul Kölesd, ca să producă mai mult efect, a inventat minciuna, că dînsul a fost secretarul lui tata Kossuth în exil în Turin, și că pe patul de moarte când cu degetele-î proprii i-a închis pleoapele, tata Kossuth, a lăsat cu limbă de moarte testamentul așa:

„Pichler, Pichler grijește de țeara ungurească“.

Acum că a murit, a perit paznicul țării, iar din parlament cea mai tipică figură; era ideal de urit, mai crud vor fi lovite însă cafenelele din Budapesta, care perd un adevărat stêlp al lor.

— **120,000 Coroane pentru un mandat.** Ziarul „Szamosujvári Közlöny“ scrie: Din sorginte bine informată și sigură primim vestea, că un domn oare-care, proprietar bogat, nu tocmai creștin a întrebat pe un fruntaș din Gherla, dacă s'ar putea cine-va alege cu jertfe de 120,000 Coroane. Fruntașul încă nu a dat nici un răspuns și acum mai rămâne să aleagă votanții din Gherla, dacă li-e de ajuns 120,000 Coroane s'au voiesc mai mult!

— **Cum e vremea.** În Ungaria predomină timp cu negură și ceață, în multe locuri e ger; mai ales în partea de răsărit și mează noapte. Eri dimineață la 7 ore temperatura a fost în București—4 Petersburg +0, Paris—6, Biarritz +3, Nizza—6, Turin—9, Neapoli +6, Roma +15, Viena—5, Budapesta—4, Cluj—8, Fiume +2, Belgrad—6, Constantinopol—0 și Athena +6. Se așteaptă timp liniștit pe alocurea înghețat.

— **Transilvania, țara radiului.** O țară a radiului; este o țară a radiului? Chestiunea e de mare însemnătate, când ne gândim că prețul acestui metal este cam de 150.000 de lei gramul.

Este, în adevăr o țară a radiului, o țară ce ne e apropiată, Transilvania.

Aproape de Zlatna, în Transilvania, în mina Maria Loretio, Müller de Reichenstein, consilier al Tesaurului la Sibiu, căutând aur, a caracterizat cel dintâi din aceste curioase metale radio-actice și l'a numit tellurul. Până atunci fusese hotezat cu termenii alchimicilor ca aurum paradoceun etc. În minereurile de tellur din Transilvania se mai găsește un alt element-metal semnalat de la 1817 de Berzelius: selenium, eare se bucură de proprietatea de a lăsa să treacă un curent electric printr'insul când e supus la acțiunea luminei și de a opri curentul electric în cazul contrar, fenomen ce se poate considera ca un fel de radid-activitate.

Este interesant, de a constata că istoricul acestor metal a figurat la expoziția universală din Paris, fără să atragă atenția nimănui.

— **„Jandarmi ucigași“.** Marți s'a răspândit în Brașov o veste feroasă despre un asasinat ce s'ar fi făcut în Predeal de către doi jandarmi ungari asupra unei Române. Svonul, ce s'a colportat spunea următoarele detalii: O părechea tineră românească avea de gând să treacă în România, dar bărbatul nu avea pașaport, ci numai femeia. Doi jandarmi ungari, văzând părechea a luat-o în urmărire. Bărbatul neavând pașaport, a fugit în pădure, ear femeia i-a așteptat pe jandarmi. Aceștia au violat-o, au jefuit-o și pe urmă au omorât-o. Bărbatul privia dintufiș la scena înfiorătoare, fără să îndrăznească a se mișca, ear după-ce au plecat jandarmii, a ieșit din ascunzătoare și ducându-se la Predeal, a denunțat pe cei doi jandarmi cari au fost arestați și transportați la Brașov.

După o altă versiune, părechea era logodită și se întorcea spre casă în Transilvania cu gândul să se cunună. Fata avea la sine câte-va sute de florini. Flăcăul neavând pașaport a mers prin pădure de unde ar fi fost martor scenei feroase descrise mai sus. După aceea a eșit de bună voie înaintea jandarmilor, cari l'au escortat la Predeal, ca neavând pașaport. Aici a denunțat apoi cele întâmplate. Cadavrul fetei a fost lăsat în drum. Svonul fantastic nu amintește nici un nume de persoane sau localitate.

— Ziarul „Br. L.“ care sub titlul de mai sus și el publică știrea senzațională, cercetând lucrul, a aflat, că zilele acestea au fost în adevăr escortați doi jandarmi din Orșova la așezul militar din Orșova și văzându-i cine-va, a iscodit istora de mai sus.

— **O familie cu șapte-spre-zece copii.** Revista franceză „L'illustration“ în numărul său dela 16 Ianuarie publică fotografia unei familii țărănești din Moldova: tata îmbrăcat în costumul românesc din părțile locului, mama, și 17 copii. Revista din Paris sub titlul „Une familie de dix-sept enfants“ însoțește fotografia cu următorul text:

»Este în adevăr o frumoasă familie, familia de țărani români reprezentată pe fotografia noastră. Șapte-spre-zece copii înconjoară pe tata și pe mama! Apostolii cei mai zeloși ai repopulației în Franța, n'ar putea să dorească exemple mai elocvente.

Fotografia aceasta este a bravilor oameni, cari locuiesc în districtul Neamțu, în regiunea Carpaților Moldovei. Se pare însă, că asemenea casuri nu sunt excepționale în România, unde poporul pătuns de adâncă religiozitate își consideră de datorie a se confirma preceptului biblic: »Creștești și ve înmulțiți«. Dovadă creșterea considerabilă a populației în această țeară amică.

Excelentul mediu al nașterilor anuale a fost pentru periodul quinquenal 1896—1900 de 76.000 suflete, pentru o populație de 6 milioane locuitori, o cifră foarte frapantă, dacă o comparăm cu cea pe care o înregistrează statisticile franceze: la noi în adevăr pentru periodul 1895—1899 augmentațiunea medie anuală a fost numai de 55.000 suflete pentru o populație de 38.641.333 locuitori (recensemântul 1901).

Adăugăm, că țeranul român este vegetarian, în masse. Ei nu mănâncă aproape de loc carne de măcelărie și consumă puțină pâine, cu toate că România este mare producătoare de grâu. Basa hranei la țeară este mămăliga și legumele. În sfârșit populațiunea rurală observă foarte riguros număratoarele zile de post (mai bine de 180 pe an) pe cari le prescrie religionea ortodoxă. Toate acestea, după cum se vede, nu par a-i lua nimic din vigoare.»

— **Piese noi pentru coruri.** Distinsul profesor de muzică dela seminarul din Arad dl Trifon Lugojanu a dat la lumină: *Calea Mândrei și Dorul*, — două coruri bărbătești, pe motive populare. Compozițiile sunt pe o drăgălașie deosebită ca muzică, ear ca aranjament pe patru voci, dovedesce pricepere de adevărat artist.

Execuția tehnică, înfățișarea acestei lucrări, face onoare institutului de arte grafice al d-lui P. Simtion.

Recomandăm cu căldură lucrările acestea ale dlui T. Lugojanu tuturor iubitorilor de muzică și în deosebi corurilor.

Se pot procura dela librăria P. Simtion în Arad, pentru prețul de 1 cor. exemplarul, plus porto poștal.

— **Rectificare.** În „Tribuna“ nr. 9 pg. 4 la „Momente înălțătoare“ sunt urm. erori: Col. I. r. 24 din sus după cuvintele; „congresul naț. bis. dela“ s'a omis; „1868 și în specie ziua de“. Col. r. 32 din sus în loc de „fundațiunea“ să se rect. „fundațiunilor“. Col. I. r. 50 din sus în loc de „două credinți“ să se rect. „două condiții“. Col. I. r. 18 din jos în loc de „a 1895“ să se rect. „a 1896“. Col. II. r. 44 din jos în loc de „incât de a. 1888“ să se rectif: *incât pe la a. 1900*“. Col. II. v. 11 de jos „în loc de „Prin Martie 1501“ să se rectif „Prin Martie 1901“. Col. II v. 2 din jos în loc de „numai sulletul“ să se rect. *nu mai supliment; col. III. r. 18 din sus după alegerea s'a omis „două-oară. Aceasta“.*

— **† Necrolog.** În ziua de 8 Ianuarie v. a. c. a reposat în Domnul Raveica Tuducescu, n. Butișca în comuna Cămpeni-de-jos. Vieța ei a fost un lung șir de fapte bune, nobile și creștinești. A ajuns frumoasa etate de 90 ani. În mormântarea i-s'a făcut cu o pompă, ce a meritat-o reposata. Au pontificat la înmormântare, în 10 Ianuarie v. trei preoți și numeroși cântăreți din loc și jur. Pe reporata o deplâng fiili: Ioan învățător pens. în Lipova, Georgiu și Laurențiu economi în Cămpeni, apoi nepoții Alexandru și Iuliu domiciliati în România precum și numeroasele radeni și cunoscuți. Fie-l țărina ușoară și pomenirea vecinică.

— **Schimbare de local.** Renumitul dentist *Morgenstern Gyula* și a strămutat locuința de ordinăție (tragerea de măsele, plombare, măsele singuraticice șire de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcini etc.) în Arad, *piața Andrássy Nr. 15.*

CONCURS.

În urma hotărârei Direcțiunei, a societății comerciale pe acții „Prilipeana“ dela 22 Ian. 1904, să escrie concurs pentru ocuparea postului de conducător în prăvălia societății noastre comerciale din Prilipețiu, pe lângă următorii salaru, și anume:

1. Salarul lunar 60 coroane.

2. Locuința: una chilie, cuină, bucătărie și grădina de legume. Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite Atestatele lor până în 20 Februarie 1904, la persoana d-lui președinte al societății Prilipețiu (p. u. Bozovicu, comit. Caraș-Severin).

Prilipețiu, 25 Ianuarie 1904.

Eremia Borchescu,
president al societății.

Serbu Chirila,
comptabil.

Economie.

CONFERINȚĂ

pentru Inaugurarea culturii galițelor.

(Conferința exmisiului ministerial Parthay Géza).

Arad, 26 Ianuar.

Viața economică maghiară este dominată de o febrilă activitate în direcțiunea de a da o mai mare intensitate agriculturii, de a o face mai productivă și de a îmbunătăți în chipul acesta soarta economilor maghiari. O mulțime de societăți create din inițiativă privată își asociază silințele la acțiunea guvernului în direcțiunea asta, și nu se poate tăgădui, elementul maghiar face progrese și în cele materiale.

Din încredințarea ministrului de agricultură, dl Parthay Géza face o propagandă regnicolară pentru a încuraja cultura galițelor. În scopul acesta Dumineca trecută a umblat deja a doua oară în Arad. În școala de băeți din strada St. Péter, a ținut în fața unui număr public maghiar, o conferință despre soiurile nobile de galițe și despre prăsirea porumbelilor (golumbi).

Însăși prăsirea galițelor parte din punct de vedere științific, parte economic, dar și din punct de vedere de distracție și sport are destulă importanță.

Este interesant a ști că în anul 1902 exportul de galițe au adus un venit de 72 milioane coroane statului. Dar considerând că suntem țară agricolă, unde prin urmare hrana galițelor se câștigă ca un atribut secundar (curături, grăunțe mai slabe, iarbă și pășune de miriște) e ușor de prevăzut că prăsirea galițelor la noi are un larg teren de dezvoltare.

Și anume trebuie dezvoltată în direcțiunea în care să se poată mai cu înlesnire valora, prin urmare din găini vom prăsi cele mari, cu carnea albă, cari ouă mult, din găște pe cele cu pene bune și cu corp mare. Tot așa și din rațe și curcani. Soiurile acestea le reprezintă: găinele plymouth, langsham și orpington, rațele peking, găștele emden și curcanii bronz. Dintre găini azi mai multă trecere are orpington. Nici nu e ceva extra-ordinar că, pentru un cocoș orpington se plătește 40—60 coroane. Deși din punct de vedere economic este mai recomandabil soiul plymouth și langsham. Din aceste din urmă la sfârșitului conferinței a și arătat câte-va exemple.

A mai vorbit conferențiarul despre curtea de galițe, despre cloceala și scoaterea puilor, despre îngrijirea și învățarea lor. La sfârșit a vorbit despre prăsirea porumbelilor. Tema asta, se pare a fi interesat mai ales pe ascultători. În 8—10

întempla turburări noui, ține în suspensă trimiterea armatei.

*

A fost revoltă și în comuna *Toracul-mic*, din comitatul Torontal, care e unul dintre asilurile de frunte ale socialiștilor din acest comitat.

În zilele trecute autoritățile au confiscat dela ei o mulțime de scrieri, din ce apoi s'a produs mare spaimă. În zilele trecute socialiștii au impresurat casa comunală, și pe notarul l'au amenințat că îl vor omori dacă nu le vor preda scrisorile confiscate. Notarul a trimis după giandarmi, dar' nici aceștia n'au putut înfrânge mulțimea, care i-a strâmtorat în casa comunală, asupra căreia apoi resvrătiți au dat navală. Giandarmii au voit să ocolească vărsarea de sânge, au cerut ajutor din Becicherecul-mare. De acolo a plecat îndată o trupă de giandarmi în *Toracul-mic* și la vederea armelor mulțimea s'a mai liniștit, așa că i-a putut împărășia fără vărsare de sânge. Giandarmieria a arestat pe conducători și au încunguiat casa comunală.

Tisza și obstructioniștii.

Budapesta, 28 Ianuarie.

Reîntorcându-se dela Viena, unde a fost primit în audiență de M. Sa, contele Tisza s'a înfățișat azi în Dietă și a ținut o vorbire eare era așteptată cu interes de mai multe zile, de când se aflase anume că Tisza se va rosti cu hotărâre asupra stării politice d'acum.

Întâiul sfetnic al M. Sale a spus că așteaptă deja de trei luni ca obstructioniștii să se potolească și să lase Dieta să lucreze.

Vede însă că cei câți-va deputați nu vor să înțeleagă cât rău fac țării împedecând să se voteze legile pe care se simte trebuință, îndeosebi legea despre recrutare. Le aduce însă acum la cunoștință că nu va mai răbda, ci mai așteaptă cinci zile: dacă până atunci nu va vedea semne de îndreptare, va ști și el și s'a hotărât să ia măsură care să pună capăt destrăbălării parlamentare.

E vorba numai acum dacă Ugron și ceilalți 10—12 deputați se vor speria și se vor molcomi, ori vor urma cu lupta până ce întradevăr Tisza îi va înfrânge.

Procesul din Nyitra.

— Raport special —

Nyitra, 28 Ianuarie.

De-o săptămână de zile se desbate în fața tribunalului din Nyitra un proces în contra deputatului slovac *Veszeloovsky*. Vina ce i-s'aduce e, că ar fi agitat poporul, acum sunt doi ani când s'a ales de deputat. Ear adevărul e, că prea s'a purtat bărbătește, apărînd în Dietă drepturile poporului slovac, în cât să nu fi fost luat la țintă de stăpânire care și-a pus acum din nou gând, ca prin temniță să înfrice pe bărbaii cari îndrăsnesc să ceară drepturi pe seama naționalităților.

Dar să lăsăm asta. Ori care ar fi fost gândul din cari au pornit, căutându-i pricină, vorba e, că toluși, cel puțin pentru fața lumii, legea trebuie ținută și avută în v.

Ceea-ce s'a întemplat însă la Nyitra, este nu numai nesocotirea dar adevăratul

batjocură a legii, sfruntarea cea mai nerușinată a adevărului și ocara necinsită ce s'aruncă unui neam întreg în față.

Știi pentru cari vină a cerut procurorul cu numele *Chulietzky* să se pedepsească deputatul *Veszeloovsky* cu temniță?

Pentru-că a cutezat să spună alegătorilor, că *poporul slovac e apăsător*, pentru-că n'a pus steag pe casa sa când marele apostol al maghiarizării: contele *Apponyi* a umblat prin *Nagy-Szombat* și pentru-că... auziți minune!.. a făgăduit că va cere **respectarea legii naționalităților**, lege în vigoare sancționată de Maiestatea Sa. Au ajuns lucrurile așa de departe în cât ori cine, cum e și în cazul ăsta, tocmai păzitorul chemat al legii, să batjocurească un neam întreg, zicînd, că a *tipări anunțuri funebre în limba slovacă*, este păcat pentru care trebuie cine-va aruncat în temniță și dacă cutezi apoi a te plânge și a zice că limba îți este asuprită... o atunci de două ori motiv, pentru a te arunca chiar în fundul temniței.

Alaltă-eri a venit rîndul apărării. Avocatul Dr. *C. Faylor* într'o strălucită vorbire, care a durat de dimineața până seara numai cu puțină întrerupere a ameazului, a zdrobit toate nădrăvăniile procurorului, și a arătat cum deși nevinovat ca soarele, *Veszeloovsky* este tîrît ca un făcător de rele, singură vină avînd, că își iubește din toată inima neamul, pentru care — și acuma, dacă va fi osîndit — *bucuros suferă martiriul!*

Cuvintele aceste ale apărătorului a îndemnat pe publicul maghiar din sală, căci mai ales maghiarii au fost lăsați să intre în sală — la scandal, strigînd în contra apărătorului, așa că președintele tribunalului abea putea face ordine.

Apărătorul Dr. *C. Faylor*, după lungă introducere istorică, constată că-cestiunea de limbă și naționalități numai la mijlocul veacului trecut se ivește în istorie, când în locul, limbii latine, vine limba maghiară, ca limbă de stat. Schimbarea asta însă, n'a ains naționalitățile, pentru-că limba, și-o puteau și pe mai departe folosi, în familie, biserică, școala în comune și în societate. Numai când statul voește să șteargă limba naționalităților pe întreaga linie, să trezește cunoștința de naționalitate și rasă. Cestiunea naționalităților este deci chemată la viață prin nizuințele de stăpânire a limbii maghiare. Naționalitățile nu cer privilegiu ilegal, numai drepturi legale. Nu vreau țeară separată, ci aici vor să trăiască și să moară în scumpa țeară unguerească. S'a pus în sarcina lui *Veszeloovsky*, că a cerut executarea legii de naționalități. A fost o vreme, când fiind candidat de deputat *Apponyi* însuși a luat în programul său executarea legii de naționalități. A învățat chiar pe de rost, o predică slovacă și a spus-o alegătorilor din Senic. Atunci n'a fost aceasta lucruri de pedepsit față de *Apponyi*, de ce e deci azi crimă față de acuzat, care în sfîrșit este slovac prin sânge!

La cererea apărătorului la 1 1/2 tribunalul a întrerupt desbaterea și continuarea a hotărît-o pe 3 ore.

Dup'ameaz apărătorul și-a început vorbirea zicînd că alegerea este act constituțional, care dă poporului prilej, să-și exprime păreri politice asupra activității legislației și să dispună în privința reprezentării sale în viitor. Programa, poporul o da deputatului și nu deputatul poporului. Întâiul punct al programului lui *Veszeloovsky* afirmă unitatea, nedivisibilitatea și sfințenia patriei. E absurd, că în contra cuiva pentru programul său, să se pornească urmărirea penală și asta nici nu s'a mai întamplat niciodată. În vorbirea lui *Veszeloovsky* n'a fost un singur pasagiu, propriu de a ațîța poporul. Mărturisirea unanimă a martorilor apărării constată că acuzatul n'a făptuit nici o ilegalitate, nici o ațîțare. Cere achitarea acuzatului.

Dup'asta a urmat ear procurorul, și a mai înșirat vre-o câte-va mari crime a acuzatului. Zice că *Veszeloovsky* ar fi voit să felicite în limba slovacă pe fișpanul, când acesta a fost în Senic, ca panslavii nu se sperie de nimic pentru realizarea planurilor lor și dup'aceea tăgăduesc agitația, dacă legea îi ia răspundere. Cere pedepsirea acuzatului.

Isbânda dreptății.

Nyitra, 28 Ianuarie.

Azi la orele 5 s'a dat verdictul în afacerea procesului pornit împotriva deputatului naționalist slovac *Francisc Veszeloovsky*, care fusese învinuit că ar fi ațîțat pe Slovaci împotriva nației unguerești.

Tribunalul, față de apărarea vrednicului luptător n'a aflat întemeiate învinuirile procurorului și mai ales n'a putut să socotească cele ce a spus *Veszeloovsky* împotriva stăpânirii drept ațîțare împotriva nației unguerești. L'a achitat deci ear vistierea statului a fost osîndită să plătească cheltuielile de judecată.

Intre Slovaci bucuria e mare.

Temeri de războiu.

Londra, 29 Ianuarie.

Aproape toate zărele primesc știrile cele mai îngrijitoare privitoare la neînțelegeri între Rusia și Japonia. Nimeni nu crede că se vor putea netezi lucrurile ci bucuria războiului se așteaptă în fiecare

Hărțile de valori rusești au scăzut grăz în preț. Astfel scrisurile de stat au scăzut cu 21 ruble (la sută).

Tokio, 29 Ianuarie. Eri ministri, pe cum și sfatul bărbaiilor de stat au țin sfat care a ținut 3 ore. Bancherii și oame bogați au înbiat guvernului bani cât îi trebuie pentru purtarea războiului. Foile scr toate îndemnă d guvernul să nu mai aștepte ci să pornească la luptă oștirea.

Din străinătate.

Mișcarea proprietății fonciare în Rusia. După o statistică oficială care a apărut de curînd, nobilimea rusă a pierdut în timp de 30 de ani (1863 — 1892) 160.000 de proprietăți, reprezentînd 26.705.000 hectare și 1.597 milioane de lei. Mai cu seamă comercianții și țeranii mai bogați au profitat de această imensă deplasare a proprietății pămîntului.

Abonenților N-ului de Duminică le facem cunoscut, că acesta e numărul din urmă ce se mai trimite celor cari nu și-au reînnoit abonamentul pe anul 1904. Cine nu-și va plăti abonamentul pe cel puțin jumătate an (2 coroane), nu va mai primi foaia. Îi rugăm deci pe toți cei în întârziere, să grăbească a-și reînnoi abonamentul.

LE PLACE ?

Domnii notari de pe sate, — vorbim, se înfelege, mai ales de cei unguri — se resfătau când vedeau pe jupăni socialiști dela Budapesta cutreerând satele românești și-i auziam batjocorind vremea română și ve harnicii noștri dascăli...

E vorba însă, că pentru a înșela bănișorii dela bieții sătenți, acei Vântură-Țeară au simțit nevoie să vorbească și împotriva — stăpânirii. Nu-i nimic, și-au zis însă și atunci d-nii notari și fibirae: mai bine să umble printre popor niște golani ovrei, decât frunțașii români... Și-au îngădui adunările, noue însă, celor cari suntem din popor și luptăm pentru popor, nu ni-ar fi dat îngăduință.

Se mai întâmplă însă că ademeniți de învețaturile socialiste, la Siclău Românii cumpeniră Luni pe notarul ungur, să scape — pe fereastră...

Să-i ascuți acum pe d-nii notari unguri și pe toți sgărie-hârtie, ce jelanie și cum se plâng împotriva „unețirilor“ socialiste!

Le place unde au ajuns lucrurile?

De, doar nu zadarnic țice Românul: Unde dai și unde creapă!

Așa și domnii slujbași unguri credeau că o să ne strice nouă, frunțașilor români lăsând ogor socialiștilor fără suflet și omenie. Când colo s'au pomenit că trebuie să sară pe fereastră dinaintea urgiei poporului care împotriva frunțașilor săi nici-odată nu va avea pricină să se răscuale, ori cât ar cleveții păcătoșii de socialiști ovrei, pe când cu d-nii notari și fibirae aduși la procopseală printre români, a căror limbă nu o știu și ale căror dureri nu le simt, — zău, nu știm cum se vor sfeti lucrurile.

De-o-camdată vedem că le merge — pe fereastră!

Arderea unui oraș în Norvegia.

Am scris deja, că orașul Alesund din Norvegia a fost prefăcut în cenușă. Au rămas pe drumuri mai multe mii de oameni și se zice că au perit în flăcări și mai multe persoane. Aceasta știre din urmă însă nu e confirmată. Pretutendenii s'au început colecta pentru ajutorarea celor rămași săraci în urma astrofet. Afară de casa domnitoare din Norvegia toți domnitorii s'au interesat de catastrofa iar împăratul Wilhelm II al Germaniei a conșolat telegrafic pe cei nenorociți și a întrebat-le ce au mai mare trebuință. Orașul distrus de flăcări a fost unul dintre cele mai înfloritoare orașe ale Norvegiei. A fost fondat în 1824, și e unul din centrele comerțului de pește. În Alesund e chiar și consulat german. În 1900 a avut 11,777 locuitori. Privitor la catastrofa aceasta au sosit următoarele știri telegrafice:

Focul a izbucnit în fabrica „Pracserverind Compagny“ și s'a întins în mod uimitor de repede. Schinteile aprindeau din ce în ce mai multe case, cari ardeau iute, fiind aproape toate construite din lemn. În timp de 2 ceasuri partea cea mai mare a orașului era distrusă de flăcări iar locuitorii neputând stinge focul, au fost siliți să fugă. Cât au putut salva, au îngrămădit pe piațe și pe strade. După anunțul anti-stiei comunale a orașului cam vre-o 10—11.000 oameni stau d'abia îmbrăcați fără adăpost sub cerul liber. Pe femei și copii i-au dus și adăpostit în biserica Bourgond, care a rămas neatinșă de flăcări. Din cauza spaimii și a panicei generale nu s'a putut mântui decât puține obiecte. Primarul nu a putut salva decât cele mai prețioase hârtii de valoare. Au ars și două vapoare în port. Multe corăbii au fost cufundate în apă din naintea flăcărilor. Au ars toate edificiile publice, ca: primăria, două biserici, casa de orfanii, toate băncile, palatul poliției, două farmacii, oficiul de vamă, școala mare elementară și casarma de pompieri. Încă nu se știe, dacă nu au ars și oamenii, dar se crede că trei pompieri au rămas în flăcări pe când încercau să salveze primăria. Au rămas neatinse vre-o câte-va case particulare și o bancă. Bolnavii din spitale au fost transportați în trăsuri și adăpostiți prin satele din împrejur. Un bolnav a murit pe drum. Podul, care lega cele două părți ale orașului de asemenea a ars de tot. O magazie de cărbuni arde și acuma.

Din Christiansund a plecat un vapor mare, ca să ia pe cei rămași fără acoperiș, dar a trebuit să se reîntoarcă, căci n'a putut intra în

port din cauză, că e plin de fărmituri de corăbii, cari ard într'una. Locuitorii sufer mult din cauza frigului și a tempestății. Și fiind-că marea e bântuită de vânturi, nu se poate transporta alimente decât pe uscat.

Casa de morgă, care e în depărtare de un kilometru de orașul ars, se folosește de spital; acolo s'au transportat bolnavii. Tot timpul dela catastrofa a bântuit un vifor mare.

Din Molde și Bergen a sosit ajutor. S'a împărțit pâine, unt și conserve. S'a instituit și o farmacie provizorie. Cea mai mare parte a locuitorilor a rămas fără nici o avere în urma catastrofei.

Dela frații din America.

Ni-se scrie:

Pittsburg Pa, 10 Ianuarie st. n. 1904.

Onorați frați din patrie!

Reuniunea română „Vulturul“ a ținut la 10 Decembrie întrunirea de jumătate an, de încheiere a socotelilor și alegerea de conducători.

Trei pătrare, din anul trecut, au fost pentru Reuniune și românii de aici o stare de înflorire, toate au mers bine. Românii și-au îmbunătățit în cât-va starea, eară reuniunea pe lângă toate cheltuelile avute, ca chirie pentru local, transport de cărți pentru bibliotecă, dela Brașov și Sibiu, costul abonamentelor la 6 ziare săptămânale pe anii 1903 și 1904, cocarde naționale trimise la 11 membri de onoare ai Reuniunii noastre, și alte cheltueli, mai mărunte, am încheiat anul 1903 cu un fond de 103 dollari depuși în bancă în numele Reuniunii.

Pătrariu din urmă a fost însă plin de greutate, o mare parte din fabrici s'au închis, pe timp nehotărât, ear multe alte au redus numărul lucrătorilor, lăsând, o mare parte și din românii noștri fără de lucru. Aceasta n'a fost numai în orașul nostru, ci în întreaga America. Din 74 membri cari au fost înscrși în decursul anului, 20 s'au reînțors în patrie, ear vre-o 10 au plecat în alte orașe din lipsă de lucru. În timpul de față mulți oameni perd timpul în zădar mâncând dea gata ce au câștigat în alte timpuri cu muncă grea sau întră în datorii pe la cunoscuți.

Biblioteca noastră, numără acum 470 cărți de diferite cuprinsuri, din România primim grațuit reviste, „Jurnalul“, societății centrale agricole, „Câmpul“, „Albina“, și „Sămănătorul“.

Conducătorii pe terminul viitor au fost aleși următorii:

Ilie Martin, președinte; Silviu Nicoară, vice-președinte; Vasile Muntean, secretar; Stefan Nergheșin, casar; Dumitru Grapa și Gligor Borțușiu, controlori; Ioan Lazar și Dumitru Isidor, bibliotecari. ear: Ioan Varga, Gavril Mihail, Niculae Muntean, Vasile Vladuțiu membrii în comitet.

Dumitru Isidor.

Crăciunul socialiștilor în Roșia.

E vorba adevă de „socialiștii“ din comuna Roșia din Bihor, vestită pentru mișcările socialiste acum, în tocmăi ca mai înainte pentru agitațiile kossuthiste.

Terenul e tocmăi potrivit pentru așa ceva când poporul, decăzut material și moralmente prin patima beției (ca și alte comune din jur) până la incoregibilitate, nu mai vrea să știe de euvint dela ai săi. Asta drept constatare numai!

Vorba însă e de praznicul acestor socialiști (?).

După o adunare socialistă, ținută în Roșia încă în toamnă, se întruniseră să-și compună un proiect de statute pentru socialiștii din comună. Acesta avea să fie, și a și fost în trei exemplare înaintat forurilor administrative, pentru aprobare, spre care scop au ajuns la mâna vice-comitetului, care, la rândul său, a cerut opinia protopretorului. Aprobarea n'a putut urma din cauza propunerii protopretorului, care — pe cum și este — n'a aflat la socialiștii din Roșia condițiile intelectuale (poate nici cele sociale!) pentru a putea coresponde acelor statute, cari, între altele, pun în vedere și înființarea de cabinet de lectură (bine

înțeles, că numai pentru scopul propovăduirii socialismului) într'o comună, în carea din peste 2000 locuitori nu așii nici atâta cetitori de carte între cei eșiți la virstă, ca să ai pe cine să înșiri pe degetele mânilor. Durere, dar așa este!

Unde mai pui apoi motivele de ordine publică: turburările ce avuseră loc în comună încă de pe vremea agitațiilor kossuthiste?!

În loc de aprobare a urmat însă pedepsirea celor iscăliți la cererea fără timbru, care a lipsit și de pe alăturatele 3 exemplare de proiect al statutelor.

Asta li-a fost socialiștilor din Roșia bucuria de praznicul Crăciunului.

Precum se aude — căci le place să lucre pe sub mână numai! — au înaintat contra deciziunii de denegare a aprobării, din nou apelată, earăși netimbrată.

Ei, s'ermani, nu înțeleg ce fac; de vrei să le deschizi ochii, nu vreau să te înțeleagă; ear „luminății“ lor „apostoli“ de pe la fabrica de gunoi de lângă Oradea-Mare încă nu-s mai înțelegători de cât dinșii.

Doar va înțelege-o când le va veni decisiunea la apelata înaintată.

Pecat că nu se află odată calea, că o asemenea stăruință să fie pusă în serviciul cinstei și a cauzei noastre naționale.

Supărarea socialiștilor din Roșia e mare acum, că din cauza pedepsirii, din care are parte și notariul lor Nicolae Popovici fecior de preot de altfel, cu două clase gimnasiale, singurul cetitor de carte între socialiști, le-a întors acum spatele și el; și vor acum să-și salarizeze acest post vacant la care vor să-și aducă „diregătorul“ din alt sat.

Umblă ulciorul la fântână până se sparge.

O, d'ar fi ca declarația ministrului de interne să însemneze sfărmearea netrebnicilor răsvrățitori ai poporului, și o stavilă în calea neorânduiriilor ce se fac la lumina zilei, sub scutul legii, și în paguba intereselor cetățenești.

Un om îngropat de viu.

Mistress William Prince, trecând dela viață la moarte în noaptea de Joui, John Hinkle, paraclisierul bisericii protestante Sfântul Ion, din Waverly, ținutul Baltimora, și gropar al cimitirului, săpă îndată groapa răposatei în pământul aparținând familiei Prince.

Sâmbătă dimineață așeză, după obicei, cutia de lemn în care coșciugul trebuia coborât în momentul îngropării; apoi, aflând peste zi că înmormântarea o să se facă tocmăi Duminecă după amiază, puse capacul cutiei sepulcrale ca să păstreze curățenia din năuntru în timpul nopții viitoare, până în sosirea cortegiului a doua zi.

În seara de Sâmbătă, trecând pe lângă groapă, găsi totul intact.

O voce care ese din mormânt.

Duminecă dimineață, pe la opt ceasuri, se duse din întâmplare să se uite la groapă și băgă de seamă, nu fură mirare, că se aruncase aicea un strat groșior de pământ și câte-va pietre mari, așa că cutia sepulcrală dispăruse cu totul.

Foarte emoționat, demnul gropar se grăbi să se povestească acest act de vandalism reverendului Morgan și peste câte-va clipe, când sosiră împreună la fața locului, auziră o voce înăbușită care eșea de sub pământ.

— Ajutor! Ajutor! striga. Dați-mi aer! Scoate-ți-mă de aici!

John Hinkle și reverendul luară lopeți și scoaseră pământul în grabă și, pe când vocea cea jalnică perdea gradat din forță, groparul, armat cu tîrnăcoapul, făcu să sboare în tîndări, în partea picioarelor, capacul cutiei care fusese bătut zdrăvan cu cuie.

Puțin aer curat veni să însufletească în chipul acesta pe pacient, Iohn Hinkle desfăcu capacul, și, peste câte-va clipe, preotul și el se găsiră în prezența unui om învăluit într'un lîntoliu.

Lîntoliul avea pe fața anterioară, scrise cu cerneală neagră și cu cerneală violetă, în litere mari numele omului îngropat de viu, James Bernard; numele lunii în care se petrecea aventura, Mai; data nașterii victimei, 1862; câte-va cifre fără înțeles, și un epitaf astfel compus:

corfe au adus diferiți porumbei spre a arăta și conferențiarul cu uimitoare cunoștințe speciale a explicat diferitele însușiri a soiurilor. Este uimitor recordul ce a putut produce și pe acest teren: sirguința, pasiunea nobilă și impulsul de a scruta.

Conferența interesantă și instructivă a amusat până în sfârșit pe ascultători.

În luna viitoare exmisul ministerial va veni și a treia oară la Arad. Va mai ținea și a treia conferință. Recomandăm și publicului nostru și în special damelor române să nu întrelase ocazia viitoare, și să chibzuim și noi în ce chip s'ar putea și între Românii dela sate, populariza această importantă ramură a economiei rurale, care ar deschide un nou și foarte frumos izvor de venit.

Reunirea I de înmormântare din Brad.

Brad, 26 Ianuarie 1904.

Anul nou al nostru, ne-a adus un frumos dar: întărirea statulelor Reuniunii de înmormântare a locuitorilor români gr. or. din Brad.

Încă în anul 1894 s'a pus temelul acestei societăți, de atunci de trei ori i-a fost aşternute statutele la ministru spre aprobare și totdeauna când sub un pretext când sub altul, li s'a refuzat aprobarea.

În sfârșit, împlinindu-se toate excepțiile ministrului, acum le avem întărite și societate înființată, urmează numai ca credincioșii noștri din Brad, să se strângă cu căldură în juru-i, s-o facem înfloritoare și în stare de a aduce fructe, de cari tot densii se vor bucura, căci pentru dînșii a fost înființată.

Că foloasele unei atare reuniuni sunt numeroase, nu mai încapă nici e îndoielă. Dacă toți cărturarii, mai ales preoții și învățătorii, și-ar da seamă de foloasele morale și materiale, ale astorfel de reuniuni apoi nici într-o comună bisericăscă n'ar lipsi o astfel de societate. Căci pe lângă foloasele nemijlocite ce le aduce membrilor ei, ea vine și în ajutorul bisericii noastre, a obiceiurilor noastre de creștinii și Români, pe care încă n'ar trebui să le lăsăm să peară.

Se poate cu siguranță afirma, că o atare reuniune, mai mult își varsă darul asupra țărănului apăsător de greu vieti și alduit drept avere, cu o grămadă de copii, cari după moartea tatălui ori a mamei nu știu altceva de cât pâine și ceară — decât băncile multe micel cari răsar, zi de zi mai adeseori nu pentru a împlini o necesitate economică.

Și în chipul acesta, în loc de instituțiuni folositoare, devin plaga unor ținuturi întregi. În statutele lor adevărat că la locul întâi cetim următorul §.: „Se constituie o societate, a cărei scop este a da împrumuturi ieftine și a primi bani spre fructificare și prin aceasta a contribui la deșteptarea și dezvoltarea simțului de economie și păstrare în simțul poporului. Aceasta este însă numai marca sub care s'ascunde o grozavă realitate: exploatarea neomenoasă a poporului dela sate, cari ajunge la bani, după care plătește 14—20%. Naiv și fără socoteală, țărănul lăcomeste la banii pe cari îi imbie noul institut, dar vai, un singur împrumut de acesta îi duce la dobânda mica moșioară, rămasă din moșii strămoși, și copiii îi rămân desmoșteniți. Căci, știe doar ori cine, că nu există azi nici o întreprindere, nici o invenție care s'aducă mai mult de cât 8—10% venit la an. Presupunând deci, că țărănul împrumută dela bancă bani, ca să-i investească, fie în cumpărare de pământ, fie pentru a se prevedea cu unelte economice mai practice, el va încasa un venit de 8—10% și va plăti 20% după banii împrumutați. D'apoi când se împrumută, ca și de regulă, să-și mărite o fată, are vre-o înmormântare, cumpără haine, ce alege urma din cunoștința lui cu banca?

Dar intrastea institutul înfloroste și noi ne amăgim cu înaintare economică, pe când de fapt cea ce se petrece nu e altceva de cât o acțiune nimicitoare de neam, mai periculoasă decât uzuraria iudevească din alte vremi.

Aveam multă nădejde într-o hotărâre a Directorilor români de bănci, cari au observat în câțva primejdii și necesitatea d'a se pune sta-

vilă curentului bolnăvicios a înființării de bănci în tot locul unde unul ori două rîvnesc la viață ușoară și rentabilă și unde ori-ce alt scop, nu mai scopul binelui public nu e, cea-ce le cheamă la viață. Dar hotărârea Directorilor, — poate nici nu s'a căutat, să și prindă — a rămas numai hotărâre.

De atunci încoace, nimeni, nici Directorii nu s'au mai ocupat de chestiunea aceasta, iar presa pentru considerații rău înțelese și-a închis ochii și n'a îndrăznit să s'atingă nici de greșelile unora dintre institute, cari și-au pierdut de mult dreptul d'a fi socotite de instituțiunii naționale.

Impregiurarea aceasta, m'a îndemnat s'atrag atențiunea oamenilor de bine asupra acestor lucruri și aducând drept pildă reuniunea noastră de înmormântare, să îndemn la crearea de instituții de acestea, înadever folositoare, în toate părțile românești.

Dlor cărturari, preoți și învățători! Toți cunoașteți frumoasa lege divină: „Omul pentru a trăi, trebuie să fie folositor altora“. Înființați prin comunele D-Voastră, reuniuni sistem Raiffeisen, cercuri economice, reuniuni de înmormântare etc. din cari și țărănul să tragă folos real, religios-moral așa veți sta la înălțimea chemării de luminători și conducători ai poporului.

Vasile Boncu.

Pectea, 25 Ianuarie.

O rugare. Filoxera devastând viile din împrejurime, le-a pustiit și pe ale noastre, atât pe cele din deal cât și pe cele din grădini; eară oamenii noștri au început a sădi, pentru trebuințe casnice, vii ultuite. Cu săditul s'au învățat binișor oamenii noștri, luând pildă dela domni cari cei dintâi au sădit vii, numai cu cultivarea mai departe stăm mai rău, lipsindu-ne cărți bune scrise în limba noastră, care să trateze vieritul, care încă e un ram important al economiei cu care se ocupă poporul nostru. Cărțile ce cunoaștem s'au dovedit că sunt în mare parte greșite — și așa mai fiecare proprietar din aceste părți își lucră viea după-cum îl taie capul.

Vințelerii domnilor, cari sunt mai toți veniți din satele promontoriale, se pun să dascălească pe ai noștri cum să și cultive viile, dar dacă vei asculta pe zece din acei sfătoși, te convingi în cele din urmă, că nici doi din tîntrînșii nu convin, ci fie-care își are păreri sale osebite, mai ales în privința tunsului de toamnă. Unul susține; că după ce viaa a împlinit trei ani, trebuie tunsă pe așa numitele țepușe, cepuri, și anume: să i-se lase trei sau patru țepușe, eară fiecare din acei țepuși să se taie: unul pe un ochiu, altul pe doi, al treilea pe trei, eară al patrulea pe patru ochi. Altul afirmă că viaa trebuie tunsă cu așa numită ruda de roadă, care case are să fie erescută din țepușul din anul trecut, și pe un țepușiu tăiat pe un singur ochiu, care are menirea: că din acel ochiu să crească o loză puternică în vara viitoare, eară toamna aceea losă crescută din țepușul de un an se lasă de rudă de roadă.

Altul mai știe, că nu-i trebuință să te îngrijești că cepurile ori ruda de roadă să fie crescută din cepurile de un an, ci, simplaminte să se lase țepușele, sau cine voește ruda roditoare dela butuc, eară toamna să se reteze lozele cele vechi de lângă butuc, și să lasă altele noi etc.

Cu prima legare de vară tot păreri deosebite: unii zic că lozele cu struguri toate trebuie ciontate, și numai cele dela butuc trebuie lăsate să crească de un stângin. Alții din contră întăresc, că toate lozele trebuie lăsate să crească până peste par ș. a. și tot așa, zece în zece forme te sfătuesc, până-ce nu mai ști cari știu mai bine, ori nu știu nici dînșii ca ai noștri și lucră cum le vine la socoteală după-cum zice vrăgitoarea: „fie leac nu fie, numai plata să se știe“.

De oare-ce onorata Redacțiune dela iubita noastră foale „Tribuna“ fiind condusă de dragostea cătră popor, și de dorul de a promova interesele economice la poporul nostru, a deschis în foaie rubrici speciale spre acest scop, cu deosebire în nrul de Duminecă pentru a i-se da poporului povește economice, ar face bun serviciu poporului nostru din aceste părți, dacă acei domni preoți și învățători, ori alți români inteligenți dela promonoriu, cari sunt proprietari de vii, și cari au învățat să și cultive viile după

sistemul rațional indicat de știință, în conglăsuire cu experiența ce-și vor fi câștigat pe terenul vieritului, să nu pregătească să-și iaie puțin timp și osteneală, să scrie în „Tribuna“, dând poporului povește cum să și cultive via, cu deosebire începând dela anul patrulea, să trateze pe larg și la înțeles, cel puțin cele două lucruri mi-se par mai cardinați, „tunsul de toamna“ și „prima legare de vară“, fiind-că, cum s'a mai zis, și vieritul este un ram important economic cu care se ocupă poporul nostru, despre care foarte puțin se scrie în foia noastră iubită, „Tribuna“ sau după cât știu eu, mai nu se scrie de loc.

Dacă rugarea de mai sus va afla resunet în inimile domnilor cătră cari e adresată, mulțumita din partea economilor de vii din aceste părți se anticipează.

Teodor Orga,
plugar.

POȘTA REDACȚIEI.

D-lui Dimitrie Isidor, Pitsburg. Primim cu plăcere să ne fii corespondent. Am trimis ziarul la adresele date. Frație și dragoste!

Răznoaveanului. Fieele 4, 5, 6 și 7, unde „Nenea Ioan și fratele Vasile“ fac politică, luând la critică (poate cu temelul!) pe cei-ce deși „păstori ai turmei, nu sunt cu poporul, nu poartă grijă, — li-am lăsat afară. Nu-i bine să ne legăm de preoți, pentru-că și dacă ici colo unul e mai moale, cei mulți însă, ei țin în popor sufletul.

Fraților V. Baciș, Pona Alexa, Micuț Miculae și George Pusa: Cele-ce ne scrieți despre tacele ce ve iau reprezentanții de bancă, e mai bine să le arătați direcției bancii, căci noi așa credem, acei agenți nu cu știrea și învoirea direcției fac asemenea (într'adever) „belituri“. Cel puțin despre vre-o bancă românească nu ne vine să credem așa ceva.

8775 kv z.

1903.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bulboka Onucz végrehajtónak Csupuliga Flórené Vlász Nuska végrehajtást szenvedő elleni 885 korona 83 fillér tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő Kurtics 99 és 98 házzal alatt fekvő a kurticsi 493 számú tkvben A I. 6 sor 560 hrsz. ső A + 1 sor 560 hrsz. alatt felvett egész ingatlanokra az 1881. évi LX. törvények 156 §-a pontja alapján az elsőre 924 koronában, az utóbbira pedig az árverést 862 korona, ezennel megálapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy fentebb megjelölt ingatlan az 1904. évi február hó 27 napján d. e. 10 órakor Kurtics község-házában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis az elsőre 92 K. 40 fillért, az utóbbira 86 K. 20 fillér készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt I. M. 8. §-ában kejeölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1903. évi november hó 11 napján.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Zubor

kir. tszéki bíró.

CONVOCARE.

Domniile acționari ai institutului de credit și economii „Zarandeană“ sunt invitați la a

VI-a adunare generală ordinară

care se va ține la 14 eventual 21 Februarie st. n. a. c. în localul institutului la 2 ore p. m.

111 1-1

OBIECTELE:

1. Deschiderea adunării.
2. Exmiterea unei comisiuni de 3 membrii pentru constatarea membrilor prezenți și a plenipotențelor.
3. Raportul direcțiunii despre starea întreprinderii și rezultatul gestiunii anului 1903.
4. Raportul comitetului de supraveghere.
5. Decisiune asupra comptului anual pe baza raportului comitetului de supraveghere și darea absolutoriului.
6. Decisiune asupra împărțirii profitului curat.
7. Alegerea a 9 membrii în direcțiune pe periodul de la 1904—1906.
8. Alegerea a 5 membrii în comitetul de supraveghere pe periodul dela 1904—1905.
9. Decidere asupra urcării capitalului social de Cor: 32000, la 64000 eventual 50,000 Cor.
10. Eventuale propuneri în sensul §-lui 26 lit. g. din statute.
11. Exmiterea a 2 membri pentru verificarea procesului verbal.

În lipsa membrilor recerși adunarea în sensul §-lui 23 se va ține în 21 Februarie st. n. a. c. la locul și timpul indicat.

Domniile acționari, cari voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune în înțelesul §-lui 19 din statute la cassa institutului acțiunile și documentele de plenipotență cel mult până în 14 Februarie 1903.

Acțiunile se pot depune și la cassa societății «Crișana», în Brad și reversele sunt a se înainta până la datul indicat.

Băița, la 17 Ianuarie 1904.

Dr. Ioan Radu m. p.
președinte.

George Drăgan m. p.
diriginte.

ACTIVE—VAGYON.

Contul Bilanțului — Mérleg számla.

PASIVE—TEHER.

ACTIVE—VAGYON.	Coroane	PASIVE—TEHER.	Coroane
Cassa în număr—Kézpénz	4,139'76	Capital social—Részvénytőke 320 drb. 100 k. részv.	32,000'—
Cambii escomptate—Leszámitolt váltók	143,496'—	Depuneri spre fructificare—Takarék bet. 112.507'79	
Imprunturi pe obligațiuni—Kötvény kölcsönök	26,183'68	Interese Capitalisate—Tőkésített kamatok 3,544'75	116,052'54
Imprunturi ipotecare—Jelzálogi kölcsönök	18,927'—	Cambii reescomptate—Visszleszámitolt váltók	26,154'—
Realități—Ingatlanok	1,300'—	Fond de rezervă—Tartalék alap	6,497'07
Mobilier—Felszerelés	546,90'—	Fond special de rezervă—Külön tartalék alap	1,191'12
după amortisare de 10 ⁰ / ₀ —10 ⁰ / ₀ törl. után 54,69'—	492'21	Creditori—Hitelezők	600'—
Spese de proces anticipate—Előleg, perköltségek	214'31	Dividende neridicate—Fel nem vett osztalék	10'—
Interese Restante Hátralékos kamatok	719'02	Taxă de înscriere—Beiratási díj	66'—
Interese de reescompt anticipate—Előleg, visszleszámitolási kamatok	281'95	Interese Anticipate—Átmeneti kamatok	3,646'20
		Profit transpus din 1902—1902. áth. nyer.	400'—
		Profit curat—Tiszta nyereség	9 137'— 9,537'—
	195,753'93		195,753'93

Ejite—Kiadások.

Contul Profit și Perderi. — Nyereség és veszteség számla.

Intrate—Bevételek.

Ejite—Kiadások.	Coroane	Intrate—Bevételek.	Coroane
Interese Depuneri—Betéti kamatok	7,125'62	Profit transpus din 1902—1902. évről áthozott nyereség kamatok	400'—
„ de reescompt—Visszleszámitolási kamatok	1,983'99	Interese anticipate din 1902—1902. év. áth. előleg kamatok 3,376'20	
„ fondului de rezervă—Tartalékalap kamat.	481'26	Interese de escompt—Leszámit. kamatok 8,459'59	11,835'79
„ „ special de rezervă—Külön alap kamatai	88'23	„ obligațiuni—Kötvény	2,181'57
Salare—Fizetések	2,480'—	„ ipotecare—Jelzálogi kamatok	1,566'61
Chirie—Lakbér.	400'—	„ realități—Ingatlanok utáni kamatok	99'96
Spese „ —Különféle kiadások	988'34	Provisiune și diverse—Jutalék és különféle	10,313'91
Spese cu a II-a emisiune de acțiuni—a II-ik részvény kibocsátással járó költség	7'22		
Marce de prezență—Jelenléti díjak	1,000'—		
Competință de timbru—Bélyegilleték	37'26		
Contribuțiune directă—Egyenes adó	1,062'58		
„ de drum—megyei utadó 119'97			
„ comunală—községi pótagó 200'—	1,382'55		
„ de 10 ⁰ / ₀ după depuneri—Betétek utáni adó 10 ⁰ / ₀	679'38		
Amortisare din Mobilier—Felszerelési törlesztés	54'69		
Imprunturi—Nyomtatványok	152'30		
Profit curat—Tiszta nyereség	9,537'—		
	26,397'84		26,397'84

Băița, la 31 Decembrie 1903.

Dr. Ioan Radu m. p.,
președinte.

George Drăgan m. p.,
diriginte.

Lazar Perian m. p.,
cassier.

Romul Popp m. p.
contabil.

1. Subemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.
2. Alolirott felügyelő-bizottság jelen mérleg nyereség és veszteség számlákat megvizsgálván, ezeket teljes rendben találta.

Băița, la 21 Ianuarie 1904.

Comitetul de supraveghere:

Dr. Corneliu Moldovan m. p.

Vasiliu Damian m. p.
președinte

Dr. Pavel Oprea m. p.